

PATVIRTINTA  
Klaipėdos lopšelio-darželio „Kregždutė“  
direktoriaus 2017 m. rugsėjo 12 d.  
įsakymu Nr. V-40

PRITARTA  
Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos  
Ugdymo ir kultūros departamento Švietimo  
skyriaus vedėjo 2017 m. rugsėjo 12 d. įsakymu  
Nr. ŠV1-288

## **KLAIPĖDOS LOPŠELIO-DARŽELIO „KREGŽDUTĖ“ NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO ETNOKULTŪRINIO UGDYMO PROGRAMA**

### **I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Švietimo teikėjas – Klaipėdos lopšelis-darželis „Kregždutė“ (toliau – Įstaiga ), įregistruota Juridinių asmenų registre, kodas 190422625. Teisinė forma – biudžetinė įstaiga. Grupė – ikimokyklinio ugdymo mokykla.

2. Įstaigos buveinės adresas – Butsargių g. 10, LT-91252 Klaipėda.

3. Programos pavadinimas – Klaipėdos lopšelio-darželio „Kregždutė“ neformaliojo vaikų švietimo etnokultūrinio ugdymo programa (toliau – programa).

4. Programos rengėjas Žibutė Kazlauskienė, meninio ugdymo mokytoja, neformaliojo švietimo mokytoja (pedagogė) programai vykdyti.

5. Programos koordinatorius – direktorė Liudmila Danielevičienė.

6. Programos trukmė – tęstinė.

7. Programos apimtis – vieneri mokslo metai.

8. Programos dalyviai :

8.1. Vaikai ir jų poreikiai. Programa orientuota į vaiko prigimtinių poreikių tenkinimą (vaiko psichinio, fizinio, sveikatos, saugumo, bendravimo ir bendradarbiavimo su bendraamžiais ir suaugusiais), kompetencijų lavinimą bei plėtojimą per etnokultūrinę meninę veiklą, atsižvelgiant į vaiko individualumą.

8.2. Mokytojo pasirengimas. Meninio ugdymo mokytojui suteikta metodininko kvalifikacija, turi aukštąjį pedagoginį išsilavinimą. Nuolat dalyvauja miesto renginiuose ir projektuose, respublikiniuose konkursuose, skaito pranešimus respublikinėse konferencijose, dalinasi gerąja patirtimi, kelia savo kvalifikaciją.

8.3. Regiono ir švietimo teikėjo savitumas. Lopšelis darželis „Kregždutė“ įsikūręs miesto centre, todėl vaikai turi galimybę aplankyti miesto senamiestį, Mažosios Lietuvos istorijos muziejų, Klaipėdos pilies muziejų, Etnokultūros centrą, P. Domšaičio galeriją. Įstaigoje sudarytos palankios, materialinės ir ugdymo(si) sąlygos: meninio ugdymo salė, sukaupta etnokultūrinė medžiaga (knygos, metodinė literatūra), buities rakandai, lietuvių liaudies instrumentai, tautiniai rūbai, kompiuteris, Multimedia, CD grotuvas, garso kolonėlė, įvairūs įrašai.

8.4. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Programos aktualumas: švietimo paslaugų veiksmingumo stiprinimas, integruojant etnokultūrinį ugdymą į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programą; vertybių sistemos kūrimas, puoselėjant lietuvių liaudies tradicijas, dalyvaujant tautotyros ir etnokultūros procese; pedagogo-vaiko-šeimos sąveikos stiprinimas, skatinant etnokultūrinį pažinimą ir saviraišką.

9. Programa atnaujinama, tobulinama pagal poreikį.

## II SKYRIUS UGDYMO PRINCIPAI

10. Tautiškumo principas. Padėti vaikui natūraliai perimti savo tautos kultūros vertybes: Klaipėdos krašto, Žemaitijos ir Aukštaitijos regiono papročius, tradicijas ir jas puoselėti.

11. Integralumo principas. Siekti ugdymo turinio vientisumo, lankstumo, integralumo. Plėtoti vaiko visuminį pasaulio suvokimą ir jo veiklos patirtį.

12. Individualizavimo ir diferencijavimo principai. Kiekvienas vaikas auga ir tobulėja savo tempu ir ritmu. Įvertinę kiekvieno vaiko poreikius ir išgales, numatyti realius vaiko ugdymo (si) tikslus, pritaikyti ugdymo turinį.

## III SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

13. Programos tikslas – siekti, kad etnokultūra taptų gyvenimo turtinimo, džiuginimo ir prigimtinių galių atskleidimo šaltiniu.

14. Programos uždaviniai:

14.1. tenkinti vaiko poreikį pažinti ir perimti tautos kultūrą, folklorą bei papročius, saugoti tradicines vertybes;

14.2. lavinti estetinį skonį, gebėjimą pastebėti bei vertinti etninės kultūros grožį ir poreikį jį kurti;

14.3. skatinti tėvus (kitus teisėtus vaiko atstovus) dalyvauti etnokultūros tradicijų puoselėjime ir aplinkos kūrime.

15. Veikla vykdoma pogrūpiais, kurie sudaromi atsižvelgiant į vaikų amžių, gebėjimus ir asmeninius saviraiškos poreikius.

## IV SKYRIUS TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

16. Ikimokyklinis amžius (3-6 metai)

Eil. Nr.	Kompetencija	Turinys	Metodai	Priemonės
16.1.	Komunikavimo kompetencija	Vaikas plečia supratimą apie gimtosios kalbos savitumą, ugdo meilę ir pagarbą gimtajam žodžiui. Mokosi gyvos, turtingos ir vaizdingos kalbos. Vaikas klausosi ir dainuoja žaidimų, lopšinių ir kitų tautosakos kūrinų. Vaikai raginami stebėti gamtos reiškinius. Atkartoja gamtos, gyvūnų ir paukščių pamėgdžiojimus, greitakalbes, seka pasakas be galo, žaidimuose ir bendravime naudoja dialogus, pamėgdžiojimus, greitakalbes, patarles, mįsles	Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas, aiškėjimas, aptarimas, skaitymas, interviu, vertinimas, pasakojimas, susitikimai, improvizavimas ir kt.	Knygos, enciklopedijos, atvirukai, pasakų įrašai, paveikslai, paveikslėliai, IT vaizdinė medžiaga, tautosaka, tautinė simbolika, tautiniai rūbai, šeimos nuotraukos ir kt.

16.2.	Sveikatos kompetencija	Vaikai sužino senolių išmintį, kaip saugoti savo sveikatą, kuo pasižymi liaudyje paplitę gydymo vaistažolėmis būdai, suvokia gamtos poveikį žmogaus sveikatai. Ugdoma pareiga – ruginei duonai, kuri nuo seno laikyta šventa. Vaikai žaidžia judriuosius, atsipalaidavimo, liaudies žaidimus. Pratinasi pagarbiai elgtis gamtoje, nešiukšlinti, neniokoti augmenijos ir gyvūnijos, tyrinėdamas daiktus geba su jais saugiai elgtis ir kt.	Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, vertinimas, tyrinėjimas, pasakojimas, imitavimas, improvizavimas judesiu, varžybos, viktorinos, išvykos ir kt.	Knygelės, plakatai, enciklopedijos, paveikslai, paveikslėliai, buitės apyvokos daiktai ir kt.
16.3.	Pažinimo kompetencija	Vaikai susipažįsta su etninės kultūros vertybėmis ir reiškiniiais, suvokia ir įsisąmonina iš kartos į kartą perduodamą senolių išmintį, skatinami domėtis savo šeimos ir giminių tradicijomis, papročiais, tradiciniais amatais ir juos puoselėjančiais žmonėmis. Stebėdami gamtą, vaikai suvokia žmogaus ir gamtos bendrumą, pajaučia darną su aplinka	Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, vertinimas, žaidimai, tyrinėjimas, pasakojimas, išvykos, ekskursijos ir kt.	Buitės apyvokos daiktai, tautinė simbolika, tautiniai rūbai, paveikslėliai, atvirukai, nuotraukos, vaizdajuostės, kalendoriai, Lietuvos vėliava, herbas ir kt.
16.4.	Meninė kompetencija	Klausydamiesi įvairių tautosakos žanrų, vaikai palaipsniui ima suvokti jų vertę ir grožį, pajaučia poreikį ir malonumą išreikšti save juos atlikdami, improvizuodami, kurdami. Susipažįsta su liaudies muzikos instrumentais. Klausydami liaudies muzikos, bando ritmiškai pritarti muzikos instrumentais ir gamtos daiktais. Klausosi ir dainuoja nesudėtingas dialogines ir kitas dainas. Šoka ratelius, žaidžia žaidimus. Plėtoja gebėjimus judesiais pavaizduoti apdainuojamą turinį, pavaizduoti įvairių gyvūnų išvaizdą, individualiai kurti judesius	Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, interviu, vertinimas, žaidimai, imitavimas, improvizavimas judesiu ir kt.	Lietuvių liaudies muzikos instrumentai, gamtos daiktai, medžiagų atraižos, teptukai, flomasteriai, akvareliniai dažai, guašas, kreidelės, modelinas, plastilinas, teatrinės lėlės, muzikiniai įrašai, garso kolonėlė, kompiuteris, multimedia

16.5.	Socialinė kompetencija	Padeda vaikui suvokti savo vaidmenį šeimos, giminės, bendruomenės ir tautos gyvenime. Vaikas perima tautos vertybines, dorovines nuostatas, etnines, menines tradicijas, susipažįsta su liaudies menu, simbolika, plečia supratimą apie šeimą, giminę, aptaria šeimos tradicijas. Domisi savo krašto istorija, susipažįsta su gimtuoju miestu, lankosi istorinėse vietose, atpažįsta tautinius simbolius. Dalyvaujant festivaliuose, konkursuose, koncertuose, šventėse atsiranda pasididžiavimo ir pasitikėjimo savimi jausmas	Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, skaitymas, pasakojimas, interviu, vertinimas, žaidimai, išvykos ir kt.	Tautinė simbolika, tautiniai rūbai, enciklopedijos, šeimos nuotraukų albumai, kalendoriai, Lietuvos žemėlapis, herbas ir kt.
-------	------------------------	---	---	--

#### 17. Priešmokyklinis amžius (6-7 metai)

Eil. Nr.	Kompetencija	Turinys	Metodai	Priemonės
17.1.	Komunikavimo kompetencija	Vaikai laikosi kalbinio bendravimo etikos, bendraujant išklausti ir išgirsti kalbantįjį, ugdytis dėmesingumą, kantrybę ir toleranciją kito žmogaus kalbėjimui. Bendraujant vieniems su kitais – kartu dainuojant, šokant žaidimus, ratelius, vaidinant – padeda vaikams pajausti ryšį su kitais žmonėmis, norą būti kartu, geriau pažinti save ir kitus žmones, sukaupti daugiau informacijos apie aplinkinį pasaulį	Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, skaitymas, interviu, vertinimas, pasakojimas, susitikimai, improvizavimas ir kt.	Knygos, enciklopedijos, atvirukai, įrašai, paveikslai, paveikslėliai, IT vaizdinė medžiaga, tautosaka, tautinė simbolika, tautiniai rūbai ir kt.
17.2.	Sveikatos kompetencija	Vaikai suvokia gamtos poveikį žmogaus sveikatai. Prisimenamos tradicijos ne tik sveikai maitintis, bet ir nepersivalgyti. Vaikai skatinami judėti, būti lauke, gamtoje, žaisti lietuvių liaudies žaidimus, ratelius, kurie ugdo raiškos kūnu gebėjimą, fizinę ir dvasinę vaikų sveikatą. Dalyvaudami šventėse vaikai pratinasi puošti, ruošti šventinį stalą, įsidėmėti	Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, vertinimas, tyrinėjimas, pasakojimas, imitavimas, improvizavimas judesiu, viktorinos, išvykos ir kt.	Knygelės, plakatai, enciklopedijos, paveikslai, paveikslėliai, buitės apyvokos daiktai ir kt.

		šventinius lietuvių liaudies patiekalus		
17.3.	Pažinimo kompetencija	Vaikas domisi supančia aplinka, gamta, žmonių gyvenimo būdu, gyvenama vieta, žmonių grupėmis (šeima, kaimynai, profesijos), senoviniais darbais, stebi, senovines ir šiuolaikines sodybas, kiemus, sužino apie senovės amatus, susipažįsta su liaudies papročiais ir tradicijomis, tyrinėja senovinę aplinką, tautinių drabužių, audinių raštus, nusako spalvų derinius, geometrines formas, kuria meninius darbelius, knygeles apie savo pomėgius, vaidina pasakas, mena mįsles apie senovinius darbo įrankius, klausosi ekologinių skaitinių, pasakojimų apie gamtą, augalus, gyvūnus, tyrinėja gamtos gėrybes (įsižiūri, įsiklauso, uosto, ragauja, liečia), bendrauja ir bendradarbiauja su Kuršių Nerijos gamtininkų stoties bendruomene, su Klaipėdos krašto liaudies meistras	Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, vertinimas, žaidimai, tyrinėjimas, pasakojimas, išvykos ir kt.	Buities apyvokos daiktai, tautinė simbolika, tautiniai rūbai, paveikslėliai, atvirukai, nuotraukos, vaizdiniai įrašai, kalendoriai, Lietuvos vėliava, herbas ir kt.
17.4.	Meninė kompetencija	Vaikas susipažįsta su tautos menine kultūra, liaudies meno dirbiniais (švilpynėmis, moliniais žaislais, tautodailės darbais), dainuoja kalendorines ir liaudies dainas, dalyvauja festivaliuose, konkursuose, koncertuose ir kituose renginiuose. Vaidina liaudies pasakų siužetus, juos interpretuoja, kuria, fantazuoja, išgauna personažams būdingą kalbą, klausosi liaudies muzikos, atpažįsta jos nuotaiką. Mokosi žemaitiškų dainų, groja liaudiškais muzikos instrumentais, skiria juos iš skambesio. Skatinami dainuoti laisvai, natūraliu balsu, intonuoja (lėtai, greitai), šoka ratelius, kuria žaidimams, etninei veiklai palankią	Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, interviu, vertinimas, žaidimai, imitavimas, improvizavimas judesiu, išvykos ir kt	Lietuvių liaudies muzikos instrumentai, gamtos daiktai, medžiagų atraižos, teptukai flomasteriai, akvareliniai dažai, guašas, kreidelės, modelinas, teatrinės lėlės, muzikiniai įrašai, garso kolonėlė, kompiuteris, multimedia ir kt.

		<p>aplinką, puošia grupę savo sukurtais darbeliais, daro muzikos instrumentus iš sėklų, akmenukų, karklo, kriauklelių, susipažįsta su molio, šiaudo, žolynų savybėmis ir kuria iš jų įvairius darbelius ir kt.</p>		
17.5.	Socialinė kompetencija	<p>Vaikai skatinami domėtis perduodamais iš kartos į kartą papročiais, pradedant nuo jiems artimiausios aplinkos – šeimos, draugų, kaimynų, bendruomenės, gimtinės ir tėvynės Lietuvos. Supažindinant su tautos praeities gyvenimu, vaikai klausosi pasakojimų apie piemenėlių gyvenimą. Turi galimybę palyginti savo ir anksčiau gyvenusių vaikų gyvenimus, žaidimus, buitį. Išskirtinė vieta tenka liaudies pasakai, pasirenka personažų vaidmenis ir į juos įsijaučia. Visoje tautosakoje slypi senolių išmintis, kuri moko paprotinio elgesio, perduodamos patirties, gyvenimo dėsnų. Vaikai kuria knygeles apie šeimos švenčiamas šventes, aptaria, kaip įvairūs giminės yra vadinami. Domisi savo krašto, Tėvynės istorija, ugdo pagarbą gimtajai kalbai, susipažįsta su savo gimtuoju miestu, lankosi istorinėse vietose, tyrinėja Lietuvos ir Klaipėdos miesto žemėlapius, atpažįsta tautinius simbolius, klausosi tautinės giesmės. Dalyvaujant šventiniuose renginiuose atsiranda pasitikėjimo ir pasididžiavimo savo ir kitų pasiekimais jausmas</p>	<p>Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, skaitymas, pasakojimas, interviu, vertinimas, žaidimai, išvykos ir kt.</p>	<p>Tautinė simbolika, tautiniai rūbai, enciklopedijos, šeimos nuotraukų albumai, kalendoriai, Lietuvos žemėlapis, herbas ir kt.</p>

## V SKYRIUS UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

18. Įgyvendinus programą:

18.1. patobulėja vaikų asmeniniai gebėjimai ir patenkinami jų saviraiškos ir kūrybiškumo poreikiai;

18.2. dalyvauja etnokultūrinėse, tradicinėse kalendorinėse šventėse, edukacinėse valandėlėse bendradarbiaujant su Klaipėdos krašto liaudies meistras, Etnokultūros centru;

18.3. atskleidžia savo gebėjimus kūrybinės raiškos festivaliuose, projektuose, konkursuose, šventiniuose pasirodymuose kartu su šeimos nariais ir vietos bendruomene;

18.4. sugeba apibendrinti savo patirtį įgytą išvykose į Klaipėdos pilies, Mažosios Lietuvos istorijos muziejus, P. Domšaičio galeriją;

19. Ugdymo pasiekimų vertinimo metodai: stebėjimas, diskusija, pokalbis su vaiko tėvais, vaiko veiklos analizė, audio ir video įrašai.

20. Ugdymo pasiekimų vertinimo dažnumas: du kartus per metus (rudenį ir pavasarį).

21. Metų veiklos pokyčių vertinimai individualiai aptariami su tėvais ar globėjais.

---

SUDERINTA

Klaipėdos lopšelio-darželio „Kregždutė“  
mokytojų metodinės tarybos 2017 m. balandžio 18 d.  
posėdžio protokoliniu nutarimu (protokolas Nr. V-2-3)

## NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Etninės kultūros ugdymo metodinės rekomendacijos ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogams.
2. Brazytė Bindokienė D. Lietuvių papročiai ir tradicijos, Čikaga, 1989.
3. Čepienė I. Etninė kultūra ir ekologija, 1999.
4. Dundulienė P. Lietuvos etnologija, Vilnius, 1991.
5. Klimka. L. Po tėviškės dangum, 1997.
6. Klima L. Lietuviškų švenčių rate, Kaunas, 2009.
7. Perkovskis. J. Žemaičių liaudies meno ornamentas: forma ir simbolika, 1999.
8. Vaicekuskas A. Vaikams apie senąsias lietuvių šventes, 2007.
9. Vaicekuskas A. Lietuvių šeimos papročiai, 2006.
10. Verseckienė O. Po tėviškės dangum (etninio ugdymo gairės vaikams), 1995.